

EVROPSKÁ UNIE A POLITIKA ROZŠÍŘENÍ

(Vztah k Turecku a zemím západního Balkánu)

HLAVNÍ BODY AGENDY SZBP EU

(Aktivity v oblasti Společné zahraniční a bezpečnostní politiky
a vnějších vztahů EU)

DOKUMENTY SZBP EU

(Výběr dokumentů z databáze Rady EU)

Václav Štěrba

Parlament České republiky
Kancelář Poslanecké sněmovny
Parlamentní institut

OBSAH

OBSAH	2
EVROPSKÁ UNIE A POLITIKA ROZŠÍŘENÍ	3
BOSNA A HERCEGOVINA	3
PERSPEKTIVY PROCESU ROZŠÍŘENÍ	3
PŘÍSTUPOVÉ ROZHOVORY S CHORVATSKEM A TURECKEM	5
HLAVNÍ BODY AGENDY SZBP EU	6
EVROPSKÁ BEZPEČNOSTNÍ STRATEGIE	6
EVROPSKÁ POLITIKA SOUSEDSTVÍ	7
ÍRÁN	9
KOSOVO	10
MÍROVÝ PROCES NA BLÍZKÉM VÝCHODĚ	12
DOKUMENTY SZBP EU	13

EVROPSKÁ UNIE A POLITIKA ROZŠÍŘENÍ

(Vztah k Turecku a zemím západního Balkánu)

BOSNA A HERCEGOVINA

Pozadí

Bosna a Hercegovina (BaH) je společně se Srbskem poslední ze zemí západního Balkánu, která nemá s Evropskou unií podepsanou Stabilizační a asociační dohodu. Na technické úrovni byla tato dojednána již na podzim roku 2006, politické důvody však doposud jejímu podpisu bránily. Hlavními podmínkami ze strany Unie jsou spolupráce s ICTY a provedení reformy policie (sjednocení jejího řízení a financování na celostátní úrovni, depolitizace jejích struktur a vytvoření funkčního územního členění). Na podobě reformy se dlouhodobě nedokázaly shodnout hlavní politické síly v BaH.

Aktuálně

- 4. prosince 2007 byla v Sarajevu parafována Dohoda o stabilizaci a přidružení mezi BaH a EU. Předběžný podpis Dohody byl reakcí Unie na sdělení bosenské vlády, že tato dokázala nalézt širokou politickou shodu na podobě policejní reformy. Do definitivní podoby by měla být reforma dopracována do 15. února 2008, kdy má být příslušný návrh zákona předložen parlamentu.
- Ke konečnému podpisu Stabilizační a asociační dohody by podle vysokého představitele v BaH Miroslava Lajčáka mohlo dojít v první polovině roku 2008, v ideálním případě pak již v březnu.¹ Vše samozřejmě bude záviset na vůli bosenských politických představitelů naplnit přijatý reformní závazek.

PERSPEKTIVY PROCESU ROZŠÍŘENÍ

Pozadí

V listopadu 2007 předložila Evropská komise „balíček“ hodnotících zpráv ke kandidátským zemím a potenciálním kandidátům na členství a doprovodnou strategii pro rozšíření v roce 2008.² Tyto dokumenty byly základem ke zhodnocení procesu rozšíření, které vždy na summitu v prosinci provádí Evropská rada. Zprávám k jednotlivým zemím se bude též věnovat Evropský parlament. Kandidáty na členství jsou Chorvatsko a Turecko (přístupové rozhovory zahájeny v říjnu 2005) a Makedonie (status kandidáta udělen v prosinci 2005). Potenciálními kandidáty na členství v EU jsou od summitu EU-západní Balkán v Soluni (červen 2003) Albánie, Bosna a Hercegovina a oba nástupnické státy tehdejšího svazu Srbska a Černé Hory.

Aktuálně

- Rada na svém zasedání 10. prosince 2007 potvrdila, že budoucnost zemí západního Balkánu spočívá v Evropské unii a že rok 2008 bude klíčový pro implementaci strategie pro rozšíření.³ Nicméně, nelze očekávat, že rok 2008 by byl

¹ ČTK, 13.12. 2007.

² Hodnotící zprávy a strategie ke stažení [ZDE](#).

³ Závěry Rady z 10.12. 2007 ke stažení [ZDE](#).

rokem zásadních rozhodnutí o dalších rozšířeních EU. Vzhledem k probíhající ratifikaci Lisabonské smlouvy se členské státy budou chtít takovým a dalším podobně ožehavým tématům vyhnout.

- Pokrok zemí západního Balkánu na jejich cestě do EU bude klíčovou prioritou nastupujícího slovinského předsednictví. Jeho program přímo zmiňuje „oživení Soluňské agendy a dokončení sítě Stabilizačních a asociačních dohod.“⁴ Vztah se západním Balkánem bude hlavním tématem ministrů zahraničních věcí na neformálním zasedání Rady na konci března 2008.⁵

- Slovinsko by během následujícího pololetí chtělo uzavřít Stabilizační a asociační dohody s posledními dvěma zeměmi západního Balkánu, které je ještě nemají – Srbskem a Bosnou a Hercegovinou. V obou případech se jedná o nelehký úkol. U Bosny a Hercegoviny přetrvávají potíže s přijetím požadovaných reforem, v případě Srbska Unie trvá na vydání Ratka Mladiče do Haagu a je otázkou, zda se Slovinsku podaří přesvědčit partnery v Unii, aby přestali trvat na této podmínce.

- Největší úsilí musí slovinské předsednictví již od počátku věnovat nevyřešenému statusu Kosova. Jeho úkolem bude snažit se udržet jednotu unijního postoje, připravit odpovídající reakci Unie na očekávané vyhlášení kosovské nezávislosti a připravit vyslání civilní mise EU do oblasti.

- Další slovinskou prioritou směrem k západnímu Balkánu je úplné zrušení vízových povinností. Na základě Sdělení Evropské komise, obsahující návrh cestovního plánu vízové liberalizace, zahájí předsednictví konzultace s členskými státy EU. Téma by mělo být diskutováno na březnovém Gymnichu.⁶

- 7. prosince schválila Komise deset předvstupních programů na období 2007-2009 pro kandidátské země – Turecko, Chorvatsko a Makedonii. Z celkem 920 milionů euro půjde 683 milionů do Turecka, 181 do Chorvatska a 56 do Makedonie. Prostředky z Nástroje předvstupní pomoci (IPA) půjdou zejména na projekty v oblastech regionální konkurenceschopnosti, životního prostředí, dopravy a rozvoje lidských zdrojů.

- 19. prosince předložila francouzská vláda parlamentu návrh ústavního zákona, na základě kterého by (mj.) nebylo automaticky požadováno referendum o každém rozšíření EU (což do francouzské ústavy prosadil v roce 2005 Jacques Chirac). Podle této nové úpravy by záleželo na prezidentu republiky, zda předloží návrh přístupové dohody k ratifikaci parlamentem (3/5 většina dosažená na společném zasedání obou komor francouzského parlamentu) nebo referendem.

⁴ *SI.nergy for Europe*. Program slovinského předsednictví v období leden-červen 2008. Ke stažení [ZDE](#).

⁵ Tzv. Gymnich, konat by se měl 28-29. března ve slovinském Brdu. Hlavním podkladem pro jednání bude Sdělení Evropské komise k zajištění pokroku zemí západního Balkánu na jejich cestě do EU. Toto Sdělení by mělo být prezentováno již v únoru nebo nejpozději v březnu, ještě před schůzkou ministrů.

⁶ Od 1.1. 2008 je v platnosti zjednodušený vízový režim pro země západního Balkánu. Přinejmenším několik následujících let, než se tento nový režim usadí, nelze očekávat vůli členských států EU k dalším krokům vedoucím k úplnému zrušení vízových režimů. Ambicí slovinského předsednictví proto je jen zahájení debaty.

PŘÍSTUPOVÉ ROZHOVORY S CHORVATSKEM A TURECKEM

Pozadí

Přístupová jednání s Chorvatskem a Tureckem byla zahájena 3. října 2005. Z celkového počtu 35 kapitol unijního acquis se Chorvatsku doposud podařilo uzavřít dvě kapitoly (Věda a výzkum, Vzdělání a kultura) a Turecku jednu kapitolu (Věda a výzkum).

Do prosince 2007 bylo s Chorvatskem otevřeno celkem 14 kapitol, s Tureckem 4 kapitoly. Rozhodnutím Rady v prosinci 2006 byla jednání s Tureckem pozastavena v osmi kapitolách (volný pohyb zboží, svoboda poskytování služeb, finanční služby, zemědělství a rozvoj venkova, rybolov, doprava, celní unie, vnější vztahy), vzhledem k tomu že Turecko nesplnilo závazky vyplývající z protokolu k Dohodě o celní unii s EU. Dokud tyto závazky (otevření přístavů a letišť pro kyperské lodě a letadla) nesplní, nemůže být otevřena žádná z výše zmíněných osmi kapitol, ani uzavřena žádná z kapitol ostatních.⁷

Aktuálně

- Na přístupové konferenci 18. prosince 2007 byly otevřeny další dvě negociační kapitoly s Chorvatskem (Finanční a rozpočtová ustanovení, Trans-evropské sítě) a též dvě kapitoly s Tureckem (Trans-evropské sítě, Zdraví a ochrana spotřebitele). Otevření dalších kapitol s Tureckem nakonec odblokovala Francie poté, co na Evropské radě prosadila vznik reflexní skupiny (která má zhodnotit výzvy stojící před Evropskou unií v dlouhodobé perspektivě – v horizontu let 2020-2030).

- Otevření dalších negociačních kapitol s oběma zeměmi předpokládá slovinské předsednictví. Pokrok v jednáních s Chorvatskem by mohl být zpomalen v souvislosti se záměrem některých chorvatských politických stran vytvořit v Adriatickém moři zvláštní chráněnou ekologickou zónu. Proti takovému kroku protestují Slovinsko, Itálie a Evropská komise, přičemž v této souvislosti je možné zablokování přístupových jednání v pěti až šesti kapitolách. Velmi zde bude záležet na podobě a programu nové chorvatské vlády, kterou po parlamentních volbách sestavuje dosavadní premiér Ivo Sanader.

⁷ Aktuálně ke vztahům mezi EU a Tureckem viz.: *EU-Turkey monitor*, 2007/3, Center for European Integration Studies, Bonn. Ke stažení [ZDE](#).

HLAVNÍ BODY AGENDY SZBP EU

(Aktivity v oblasti Společné zahraniční a bezpečnostní politiky
a vnějších vztahů EU)

EVROPSKÁ BEZPEČNOSTNÍ STRATEGIE

Popis problematiky

Evropskou bezpečnostní strategii⁸ přijala Evropská rada, na návrh Vysokého představitele, v prosinci 2005. Tento základní koncepčně-strategický dokument EU definuje hlavní bezpečnostní hrozby (terorismus, šíření zbraní hromadného ničení, státy v krizi, mezinárodní organizovaný zločin, regionální konflikty) a způsoby jak jim čelit (schopnost odpovídat na hrozby, vytvářet „bezpečnostní“ pás stabilních států ve svém sousedství, a podporovat mezinárodní pořádek založený na multilateralismu). Z Evropské bezpečnostní strategie vychází řada dílčích unijních politik (provádění Strategie boje proti terorismu, podpora mezinárodních mechanismů pro nešíření zbraní, rozvoj Evropské bezpečnostní a obranné politiky, Evropská politika sousedství atd.)

Jednání v institucích EU

Z iniciativy Francie zahrnuje Evropská rada v prosinci 2007 do svých závěrů text, ve kterém oceňuje přínosy Evropské bezpečnostní strategie jakožto rámce pro unijní vnější politiku. Závěry dále říkají:

- *S ohledem na vývoj, ke kterému od přijetí strategie došlo, zejména pokud jde o nové zkušenosti z misí EBOP, Evropská rada vyzývá Vysokého představitele, aby při zapojení Evropské komise a v úzké spolupráci s členskými státy posoudil provádění strategie s cílem navrhnout její možné změny. Tyto by přijala Evropská rada v prosinci 2008.*⁹

Další předpokládaný vývoj

Posílení Evropské bezpečnostní a obranné politiky si Francie stanovila za jednu ze čtyř hlavních priorit svého předsednictví.¹⁰ V březnu 2008 by měla francouzská vláda přijmout „Bílou knihu o obraně a národní bezpečnosti“, na které nyní pracuje expertní komise v čele s Jean-Claude Malletem. Výstupy nové bezpečnostní a obranné koncepce se nepochybně promítnou do aktivit Francie, jakožto předsednické země EU. S prioritami nové francouzské administrativy pak úzce souvisí i revize Evropské bezpečnostní strategie. Její načasování na druhou polovinu roku 2008 umožní Francii výrazně ovlivnit její budoucí podobu.

⁸ A Secure Europe in a Better World – The European Security Strategy. 12.12. 2003. Ke stažení [ZDE](#).

⁹ Evropská rada, závěry předsednictví, 14.12. 2007. [16616/07](#)

¹⁰ Energetická bezpečnost, Imigrační politika, životní prostředí a Evropská bezpečnostní a obranná politika. Zastřešujícím heslem francouzského předsednictví bude příznačné „l'Europe Protection.“

Zároveň s diskusí nad Evropskou bezpečnostní strategií bude zahájena implementace Lisabonské smlouvy – institucionální ukotvení nového Vysokého představitele, výběr vhodné osoby na tuto funkci a institucionální a funkční vymezení Evropského útvaru pro vnější činnost. Rok 2008 a zejména jeho druhou polovinu lze bez nadsázky označit za klíčové období, které určí budoucí podobu a fungování Společné zahraniční a bezpečnostní politiky EU.

EVROPSKÁ POLITIKA SOUSEDSTVÍ

Popis problematiky

Strategickým cílem Evropské politiky sousedství (EPS) je vytvoření pásu ekonomicky a politicky stabilních zemí v blízkém evropském sousedství.¹¹ EPS se realizuje prostřednictvím Dohod o partnerství a spolupráci s těmito zeměmi, postupně se pak stala hlavním nástrojem EU pro postupování vůči těmto zemím, u kterých se a priori nepředpokládá budoucí přistoupení k Unii.

EPS se začala realizovat v roce 2005, kdy byly s prvními šesti zeměmi (Ukrajina, Moldavsko, Tunisko, Maroko, Jordánsko a Palestinská samospráva) přijaty tzv. Akční plány – programové dokumenty vymezující jednotlivé oblasti spolupráce. Akční plány jsou vždy přijímány společně EU a danou zemí, na období 3-5 let.

V prosinci 2006 hodnotila Evropská komise prvních 18 měsíců fungování EPS. Ve svém Sdělení v zásadě dospěla k závěru, že ačkoli u všech zemí lze hovořit o jistém pokroku, chudoba a nezaměstnanost, smíšená hospodářská výkonnost, korupce a slabá správa věcí veřejných zůstávají závažnými problémy. Znepokojivé jsou také přetrvávající konflikty v oblasti Jižního Kavkazu a na Blízkém východě. Rizikem těchto problémů je, že mohou vyvolat významné vedlejší účinky pro EU, jako je například nedovolené přistěhovalectví, nespolehlivé dodávky energie, zhoršení životního prostředí a terorismus. Výstupem sdělení Komise bylo, že EPS by měla být posílena, zejména v oblasti obchodu a investic, mobility a řízené migrace, mezilidské výměny a dále i v oblastech politické a regionální spolupráce.

Rada se tématu věnovala v červnu 2007 a ve svých [závěrech](#) rozhodla o posílení EPS prostřednictvím hlubší ekonomické integrace (uzavírání dohod o volném obchodu), rozšíření globálního přístupu k migraci na sousedící východní a jiho-východní regiony, koordinace zahraničních politik partnerů s prohlášeními přijatými v rámci SZBP a dalšího rozvíjení iniciativy Černomořské synergie.¹²

¹¹ EPS se týká zemí severní Afriky, Blízkého východu, jižního Kavkazu a východní Evropy. Jmenovitě: Maroka, Alžírsko, Tunisko, Egypt, Izrael, Palestinské samosprávy, Jordánsko, Sýrie, Libanon, Arménie, Ázerbajdžán, Gruzie, Moldavsko a Ukrajina. Podmíněně mohou být do EPS zapojeny také Libye a Bělorusko – jakmile v těchto zemích začnou být respektována elementární lidská práva.

¹² viz Sdělení Komise z dubna 2007 – dok. [8478/07](#)

Jednání v institucích EU

Evropský parlament přijal své zatím poslední [usnesení](#) k Evropské politice sousedství 15.11. 2007. Zde zdůraznil, že jádrem všech politik Unie musí být respekt k univerzálním lidským právům a demokratickým principům. Se všemi zeměmi EPS by měly být uzavřeny vízové a readmisní dohody. Unie se musí zvláště zaměřit na posilování kapacit zemí EPS zvládat migrační tlaky a bojovat proti terorismu a organizovanému zločinu.

Co se týče východní dimenze: Jedná se o země východní Evropy, které mohou podle článku 49 Smlouvy o EU požádat o členství v Unii. S Ukrajinou a Moldavskem by měly být dojednány asociační dohody, otevírající prostor pro jejich případné budoucí členství v EU. Komise by se měla zaměřit na rozšíření mezilidských kontaktů, např. prostřednictvím studijních výměn. Země východní Evropy by měly být integrovány do Evropského energetického společenství. Institucionální rovina vztahů by měla být posílena vytvořením Euro-východoevropského parlamentního shromáždění – období existujícího Euro-středomořského parlamentního shromáždění.

Pokud jde o jižní dimenzi: Je třeba i nadále podporovat reformní procesy. Je politováníhodné, že od počátku Euro-středomořského partnerství nebyl učiněn dostatečný pokrok v oblasti demokracie a lidských práv. Důležitá je podpora regionální spolupráce – zde je klíčovým dlouhodobým cílem vytvoření středomořské oblasti volného obchodu.

Evropská komise prezentovala 5.12. 2007 Sdělení Evropskému parlamentu a Radě – Silná Evropská politika sousedství ([A Strong European Neighbourhood Policy](#)), ve kterém hodnotí úsilí o posílení EPS během roku 2007. Ačkoliv Komise zaznamenala určitý pokrok v některých oblastech, stále zůstává řada prvků nenaplněna. Měla by být účinně posílena mobilita, zejm. jednodušší vízové režimy pro krátkodobé cestování. Otevřený stále zůstává problém Gruzie, vůči které je Unie ve své vízové politice přísnější než vůči Rusku, což dále podkopává autoritu gruzínské vlády u ruského obyvatelstva žijícího v Gruzii. Zamrzlé konflikty v oblasti jižního Kavkazu a v Moldavsku pak obecně zůstávají neřešeny.

Další předpokládaný vývoj

V dubnu 2008 by měla Evropská komise prezentovat další Sdělení k EPS – tentokrát specificky zaměřené na jednotlivé země. Pokud jde o akční plány s Ukrajinou, Moldavskem a Izraelem (platné do února 2008), tak ty by měly být prodlouženy o jeden rok: 1) aby se plně využil jejich plný potenciál, 2) aby se EU mohla mezitím rozhodnout jak a čím na tyto Akční plány navázat.

Výhledově lze v roce 2008 očekávat úsilí o redefinici základní politické úlohy EPS. Původní idea vytvoření rámce pro úzké vztahy s blízkým sousedstvím, u kterého se však nepředpokládá budoucí členství v EU, postupně dostává trhliny. Evropský parlament přímo hovoří o perspektivě členství v EU pro Ukrajinu či Moldavsko. V poslední době pak už i řada členských států (zejména nových členských států) začíná vnímat EPS a rozšiřování jako vzájemně se nevylučující procesy. Po nějaké formě posíleného vztahu se též hovoří v souvislosti s Izraelem a Marokem.

Kontakt:

Václav Štěrba, tel. 2237, email: sterbav@psp.cz

Štěpán Pecháček, tel. 2226, email: pechacek@psp.cz

ÍRÁN

Popis problematiky

V lednu 2006 Írán oznámil, že znovu zahajuje svůj do té doby pozastavený výzkum spojený s výrobou jaderného paliva. Rada guvernérů Mezinárodní agentury pro atomovou energii následně rozhodla o předložení celé věci Radě bezpečnosti OSN.¹³

Rada bezpečnosti v této věci přijala doposud tři rezoluce:

- 31. 7. 2006: rezoluci č. 1696, ve které vyzvala Írán, aby zastavil veškeré činnosti spojené s obohacováním a zpracováním uranu, včetně výzkumu a vývoje. Írán měl také povinnost umožnit inspekce a přijmout všechny opatření vedoucí k transparentnosti, která po něm MAAE bude požadovat. Rezoluce byla přijata na základě čl. 40 Charty OSN (který nepředjímá přijetí sankcí).
- 23. 12. 2006: rezoluci č. 1737. Tato je již přijata podle článku 41 Charty OSN – vzhledem k neochotě Íránu zastavit svůj jaderný program jsou na něj uvaleny sankce týkající se obchodního embarga na materiály a technologie využitelné při obohacování uranu a zmrazení finančních zdrojů osob a (iránských) subjektů spojených s jaderným programem.
- 24. 3. 2007: přijala Rada bezpečnosti rezoluci č. 1747, která rozšířila rezoluci omezující opatření na větší množství osob a subjektů. Na Írán bylo dále uvaleno embargo vztahující se na jeho vývozy zbraní.

Přijetí každé z těchto rezolucí předcházela zdlouhavá jednání v Radě bezpečnosti OSN, kde USA, Velká Británie a Francie podporují další zpřísnění mezinárodních sankcí, zatímco Rusko a Čína se jim brání. Hlavní požadavek všech výše jmenovaných rezolucí – tedy zastavení nezákonného obohacování uranu a zpřístupnění všech jaderných zařízení inspektorům MAAE – Írán stále nenaplnil.

Jednání v institucích EU

Tématu iránského jaderného programu se v prosinci věnovala Evropská rada. Ve svých závěrech se vyslovila pro přijetí dalších opatření podle článku 41 Charty OSN – tedy rozšíření stávajícího sankčního režimu. Evropská rada dále připomněla, že je stále možné se vrátit k nabídce vysokého představitele EU z 6. června 2006, jejíž přijetí by Íránu umožnilo rozvíjet svůj civilní jaderný program plně v souladu s jeho mezinárodními závazky.¹⁴

Evropský parlament se Íránem zabýval 25.10. 2007. V přijatém [usnesení](#) především kritizoval situaci v oblasti lidských práv a dramatický nárůst represe vůči občanské společnosti, včetně vysokého počtu zaznamenaných poprav, ke kterém v Íránu došlo

¹³ Podrobně k vývoji iránského jaderného programu a souvisejícím vyjednáváním EU s Íránem viz Informační podklad PI č. 3.063 o Íránu, březen 2007, ke stažení na Intranetu PS.

¹⁴ Rámcový návrh dlouhodobé dohody mezi EU a Íránem by zahrnul politickou spolupráci (regionální bezpečnost, nešíření zbraní hromadného ničení, boj proti terorismu, proti pašování drog atd.), podporu civilnímu iránskému jadernému programu (v souladu s NPT, technologie, přístup k mezinárodnímu trhu s jaderným palivem) a ekonomickou spolupráci (obchod a investice, energetika, přístup k WTO, vědecká a technologická spolupráce).

za poslední rok. Evropský parlament dále apeloval na dodržování zákazu mučení, zrušení trestních postihů za pokojně prezentované názory, propuštění vězňů svědomí, respektování práv náboženských menšin atd.

Další předpokládaný vývoj

Evropská unie bude společně se Spojenými státy americkými hned zkraje roku 2008 usilovat o přijetí další rezoluce Rady bezpečnosti OSN, která by rozšířila stávající sankční režim na další osoby a instituce. Nově by se sankce zaměřily zejména na bankovní sektor a dovozy technologií do Íránu.

Tématem Íránu by se měla zabývat Rada pro obecné záležitosti a vnější vztahy 28. ledna 2008. V návaznosti na vývoj jednání v Radě bezpečnosti OSN by mohla rozhodnout o jednostranném rozšíření sankcí vůči Íránu ze strany Unie. (Podobně by zřejmě učinily i Spojené státy, Japonsko či Austrálie. Prioritou však stále zůstává přijetí sankcí Radou bezpečnosti OSN, na kterých by se podílely i Rusko a Čína).

KOSOVO

Popis problematiky

Po neúspěšné snaze nalézt shodu nad novou rezolucí ke statusu Kosova rozhodla v červenci 2007 Rada bezpečnosti OSN o vytvoření tzv. trojky (zástupci USA, Ruska a EU), která se měla pokusit nalézt řešení prostřednictvím dalších jednání mezi Srby a kosovskými Albánci. O výsledcích jednání měla trojka informovat Radu bezpečnosti OSN do 10. prosince 2007.

Již od roku 2006 působí v Kosovu dva týmy mající na starosti přípravu budoucí civilní přítomnosti EU. Jednak by měl být zřízen úřad Mezinárodní civilní správy, v čele s Mezinárodním civilním představitelem (který by byl zároveň zvláštním zástupcem EU pro Kosovo), dohlížející na implementaci statusu. Dále Unie plánuje vyslat do Kosova civilní misi v rámci své Evropské bezpečnostní a obranné politiky. S vysláním svých civilních misí Unie čeká na potvrzení nového statusu Kosova.

Jednání v Radě bezpečnosti OSN

Ve zprávě předané generálnímu tajemníku OSN 7. prosince 2007 trojka konstatuje, že čtyři měsíce vyjednávání mezi Srby a kosovskými Albánci k ničemu nevedla. Ani jedna z obou stran nebyla ochotna ustoupit z pozic, které dlouhodobě zastávají.

19. prosince proběhla v Radě bezpečnosti diskuse k této zprávě, bez přijetí formálního rozhodnutí. Během jednání se potvrdily rozdílné postoje. Členské státy EU zastoupené v Radě bezpečnosti OSN (Velká Británie, Francie, Itálie, Belgie a Slovensko) a USA označily současný stav za neudržitelný. Rusko, Čína a někteří další členové (Katar, Panama, Indonésie) by především z mezinárodně-právních důvodů

preferovaly výsledek dosažený na základě dohody obou stran. Na podporu Srbska nejaktivněji vystupovalo Rusko.¹⁵

Jednání v institucích EU

Evropská rada ve svých [závěrech](#) ze 14. prosince ocenila práci trojky, která „neúnavně zkoumala všechny možnosti pro nalezení diplomatického řešení otázky statusu Kosova.“ Evropská rada dále zdůraznila, že „v procesu jednání mezi stranami o budoucím statusu Kosova, který podporovala trojka, byly vyčerpány všechny možnosti.“ Evropská rada dále uvedla, že současnou situaci na Kosovu považuje za neudržitelnou a je proto nezbytné pokročit směrem k vyřešení statusu Kosova. Vyřešení dosud otevřené otázky statusu kosova přitom představuje zvláštní případ, který nevytváří žádný precedent.

Evropská rada dále rozhodla o vyslání civilní mise EBOP a vyzvala Radu k přípravě pravidel pro tuto misi a aby určila datum jejího zahájení. Civilní mise bude mít zhruba 1800 členů. Mise bude především zaměřena na podporu práce kosovské policie a celních orgánů a též na reformu soudnictví. Přesné politické a funkční zadání bude stanoveno ve společné akci Rady, kterou bude mise zřízena.

Usnesení Srbského parlamentu

26. prosince 2007 přijal srbský parlament rezoluci k „ochraně suverenity, teritoriální integrity a ústavního pořádku Srbska.“ V usnesení, pro které hlasovalo 220 z 250 poslanců, se mj. praví, že Kosovo je nedílnou součástí Srbska a Srbsko by přehodnotilo své diplomatické a další vztahy se všemi zeměmi, které by uznaly kosovskou nezávislost. Suverenitu a teritoriální integritu Srbska musí respektovat i každá smluvní dohoda s ním uzavřená. (Tím srbský parlament odmítl možnost „obchodu“, v rámci kterého by se Srbsko smířilo se ztrátou Kosova výměnou za vstřícný krok Unie ve formě podpisu Stabilizační a asociační dohody).

Další předpokládaný vývoj

Po dvou letech neúspěšných jednání a při zablokované situaci v Radě bezpečnosti OSN lze v blízké budoucnosti očekávat vyústění situace ve vyhlášení nezávislosti ze strany Kosova, která bude vzápětí uznána Spojenými státy a Evropskou unií (nebo většinou jejich členskými státy). Uznání bude podmíněno pokračující mezinárodní přítomností v zemi (KFOR, civilní mise EU).

Pokud jde o civilní misi EU, klíčovým problémem bude nalezení legitimního právního základu. Generální tajemník OSN může požádat Unii o vyslání mise, která by působila v rámci existujícího mandátu daného rezolucí č. 1244 pro mezinárodní civilní přítomnost. Rusko by však takový krok považovalo za nelegální a bude proto požadovat nové rozhodnutí Rady v rámci rezoluce č. 1244, což by pak bylo vykládáno jako faktické potvrzení platnosti této rezoluce. Rada EU rozhodne o parametrech a datu zahájení mise s největší pravděpodobností na konci ledna 2008.

¹⁵ Podrobněji viz TIC č. 3251/2007 z 19.12. 2007.

MÍROVÝ PROCES NA BLÍZKÉM VÝCHODĚ

Popis problematiky

Po vzniku jednobarevné vlády Hamásu v březnu 2006 a jeho odmítnutí přistoupit na tři podmínky Kvartetu (Hamás se musí vzdát ozbrojeného boje, Hamás musí uznat Izrael, Hamás musí přistoupit na cestovní plán jako na východisko pro další jednání) byla palestinské vládě pozastavena mezinárodní hospodářská pomoc. EU, jakožto největší dárce, pozastavila palestinské vládě svoji finanční pomoc (500 mil. Eur ročně), resp. přeměrovala ji na pomoc rozvojovou a humanitární, která se realizovala prostřednictvím tzv. TIM (Temporary International Mechanism).

Konflikt mezi Hamásem a Fatahem v půli června 2007 vyvrcholil odvoláním vlády Hamásu a jmenováním nové provizorní vlády v čele s nestrannickým Salámem Fajadem a s několika ministry z hnutí Fatah. EU se rozhodla tento krok prezidenta Abbáse a novou vládu podpořit normalizací vztahů s Palestinskou samosprávou, včetně obnovení přímých plateb do jejího rozpočtu.¹⁶

Jednání v institucích EU

Na donorské konferenci 17.12. 2007 v Paříži přislíbila Evropská komise příspěvek ve výši 440 milionů eur (650 milionů dolarů) během roku 2008. TIM bude nahrazen novým finančním mechanismem „Pegase“, jehož činnost by měla být zahájena v únoru 2008. Z prostředků Komise by 325 milionů eur mělo jít na Plán reforem a rozvoje, který na donorské konferenci představil premiér Fajad. Zbytek prostředků půjde na humanitární pomoc a na podporu činnosti UNRWA (agentura OSN pro palestinské uprchlíky).¹⁷

Mírovému procesu na Blízkém východě se 10. prosince 2007 věnovala Rada a ve svých závěrech přivítala výsledky konference v Annapolis a společný zájem premiéra Olmerta a prezidenta Abbáse na obnovení mírových rozhovorů, které by do konce roku 2008 mohly vyústit ve vznik samostatného palestinského státu.

Dále Rada rozhodla o znovuoobnovení činnosti EUPOL COPPS – civilní mise na zaměřené na výcvik palestinské civilní policie. Mise byla spuštěna v lednu 2006 s mandátem na tři roky, v posledních měsících však byla její činnost pozastavena. Na misi se podílí dvanáct členských států EU (Rakousko, Belgie, Dánsko, Finsko, Francie, Německo, Irsko, Itálie, Nizozemí, Španělsko, Švédsko a Velká Británie) a z nečlenských států Norsko.

¹⁶ Závěry Rady pro obecné záležitosti a vnější vztahy, 18.6. 2007. Ke stažení [ZDE](#).

¹⁷ Donorská konference přislíbila Palestinské samosprávě 7,4 miliard dolarů. Z toho největším dárce je právě Komise s 650 miliony, následována USA (555 milionů), Saúdskou Arábií (500 milionů) a Velkou Británií (490 milionů).

DOKUMENTY SZBP EU

(Výběr dokumentů z databáze Rady EU)

Rozpočet SZBP – priority pro roky 2008 a 2009 – [16275/07](#)

Datum: 10.12. 2007

Typ dokumentu: pracovní dokument Rady. *LIMITE*

Obsah dokumentu: Rozpočet SZBP na rok 2008 činí 285 milionů eur. Tento významný nárůst rozpočtu (159 mil. eur v roce 2007) je spojený s očekávaným vysláním rozsáhlé civilní mise do Kosova. Předpokládá se též vyslání mise na podporu reformy bezpečnostního sektoru do Guinea-Bissau.

Společná akce Rady 2007/805/SZBP o jmenování zvláštního zástupce Evropské unie – [úřední věstník L323](#)

Datum: 6. 12. 2007

Typ dokumentu: společná akce Rady přijatá podle hlavy V. Smlouvy o EU

Obsah dokumentu: Prostřednictvím společné akce Rada jmenuje zvláštního zástupce EU při Africké unii (v Addis Abebě). Mandát zvláštního zástupce (Koen Vervaeke) je stanoven do prosince 2008.

Společná akce Rady 2007/809/SZBP, kterou se mění společná akce 2007/108/SZBP o prodloužení mandátu zvláštního zástupce Evropské unie pro Súdán - [úřední věstník L323](#)

Datum: 6.12. 2007

Typ dokumentu: společná akce Rady přijatá podle hlavy V. Smlouvy o EU

Obsah dokumentu: V souvislosti s vysláním vojenské mise EU do Čadu a Středoafričké republiky se upravuje mandát zvláštního zástupce EU pro Súdán.

Společná akce Rady 2007/887/SZBP, kterou se zrušuje společná akce 2005/557/SZBP o civilně-vojenské akci Evropské unie na podporu misí Africké unie v oblasti Dárfúru v Súdánu a v Somálsku – [úřední věstník L 346](#)

Datum: 20.12. 2007

Typ dokumentu: společná akce Rady přijatá podle hlavy V. Smlouvy o EU

Obsah dokumentu: Pravomoci mise Africké unie v Súdánu AMIS přebírá od roku 2008 společná mise Africké unie a OSN UNAMID.

Společný postoj Rady 2007/871/SZBP, kterým se aktualizuje společný postoj 2001/931/SZBP o uplatnění zvláštních opatření k boji proti terorismu a kterým se zrušuje společný postoj 2007/448/SZBP – [úřední věstník L 340](#)

Datum: 20.12. 2007

Typ dokumentu: společný postoj Rady přijatý podle hlavy V. Smlouvy o EU

Obsah dokumentu: Upravuje se seznam osob, skupin a subjektů, na které se vtaňují zvláštní opatření přijatá Evropskou unií v rámci boje s terorismem.

Společná akce Rady, kterou se mění společná akce 2004/551/SZBP o zřízení evropské obranné agentury – [16007/07](#)

Datum: 17.12. 2007

Typ dokumentu: návrh společné akce Rady

Kontakt:

Václav Štěrba, tel. 2237, email: sterbav@psp.cz

Štěpán Pecháček, tel. 2226, email: pechacek@psp.cz

Obsah dokumentu: Na základě doporučení řídicího výboru agentury rozhodne Rada o úpravě společné akce 2004/551/SZBP. Současné vedení agentury (ředitel a náměstek) bude rozšířeno o funkci druhého náměstka.

Společná strategie Afrika-EU a akční plán (2008-2010) – [14799/07](#)

Datum: 9.12. 2007

Typ dokumentu: strategické dokumenty

Obsah dokumentu: Společná strategie Afriky a Evropské unie a akční plán pro její provádění v nadcházejících třech letech byly přijaty na prosincovém summitu EU-Afrika v Lisabonu.

Posilování Evropské politiky sousedství – [16493/07](#)

Datum: 13.12. 2007

Typ dokumentu: Sdělení Evropské komise Evropskému parlamentu a Radě

Obsah dokumentu: Během roku 2007 pracovala Komise na posílení Evropské politiky sousedství. Výsledky této práce shrnuje ve výše uvedeném Sdělení. Evropská politika sousedství byla jedním z hlavních témat Evropská rady na jejím zasedání 14.12. 2007.

Strategické partnerství Evropské unie se Středomořím a Blízkým východem – [16367/07](#)

Datum: 10.12. 2007

Typ dokumentu: zpráva. *LIMITE*

Obsah dokumentu: Každých půl roku předkládá Rada Evropské radě zprávu o provádění strategického partnerství Unie se státy Středomoří (přijato Evropskou radou v červnu 2004).

Zpráva o Evropské bezpečnostní a obranné politice – [16426/07](#)

Datum: 10.12. 2007

Typ dokumentu: zpráva

Obsah dokumentu: Pravidelná pololetní zpráva předkládaná předsednictvím Evropské radě.

Výroční zpráva EU o lidských právech – [13288/07](#)

Datum: 5.12. 2007

Typ dokumentu: zpráva

Obsah dokumentu: Jedná se v pořadí již o devátou výroční zprávu, zahrnující aktivity EU (uvnitř i navenek) v oblasti lidských práv.

Provádění strategie EU proti šíření zbraní hromadného ničení – [16411/07](#)

Datum: 11.12. 2007

Typ dokumentu: zpráva

Obsah dokumentu: Pravidelná šestiměsíční zpráva o provádění [strategie](#) přijaté Evropskou radou v prosinci 2003

Provádění strategie EU pro boj proti nedovolenému hromadění ručních palných a lehkých zbraní a střeliva pro ně a proti nedovolenému obchodování s nimi – [15848/07](#)

Datum: 5.12. 2007

Typ dokumentu: zpráva

Obsah dokumentu: V pořadí již čtvrtá zpráva o provádění [strategie](#), kterou přijala Evropská rada v prosinci 2005. Zpráva pokrývá období druhé poloviny roku 2007.

Společná akce Rady na podporu mezinárodního nástroje k identifikaci a sledování pohybu nedovolených ručních palných a lehkých zbraní – [15450/07](#)

Datum: 4.12. 2007

Typ dokumentu: návrh společné akce

Obsah dokumentu: Prostřednictvím společné akce bude částkou 300 000 eur podpořena činnost mezinárodního nástroje pro včasné identifikování a sledování nedovolených ručních palných a lehkých zbraní. Nástroj byl vytvořen Valným shromážděním OSN v prosinci 2005.

Hlavní směry politiky týkající se východní Asie – [16468/07](#)

Datum: 19.12. 2007

Typ dokumentu: pracovní dokument Rady. *LIMITE*

Obsah dokumentu: Zahraničně-politický koncepční dokument definuje hlavní výzvy a příležitosti pro EU ve východní Asii a možné aktivity EU v této oblasti.

Diplomatické zastoupení předsednictví ve třetích zemích – [16184/07](#)

Datum: 5.12. 2007

Typ dokumentu: pracovní dokument Rady

Obsah dokumentu: Jedná se o Radou vypracovaný systém pro zastoupení předsednictví ve třetích zemích, kde aktuální předsedající země nemá vlastní zastoupení. Česká republika nebude během první poloviny roku 2008 zastupovat předsednictví nikde, ve druhé polovině roku pak pouze v Korejské lidově demokratické republice.

Obecné zásady EU v oblasti prosazování a ochrany práv dítěte – [16031/07](#)

Datum: 3.12. 2007

Typ dokumentu: pracovní dokument Rady. *LIMITE*

Obsah dokumentu: Základní koncepční dokument pro působení EU na mezinárodní úrovni při prosazování a ochraně dětských práv.

Strategické partnerství EU se Středomořím a Blízkým východem – [15981/07](#)

Datum: 4.12. 2007

Typ dokumentu: zpráva

Obsah dokumentu: Pravidelná pololetní zpráva o provádění strategického partnerství, které bylo přijaté v červnu 2004 Unii a partnery ze Středomoří a Blízkého východu.

Vzdělávací program v oblasti EBOP pro období 2008-2010 – [16266/07](#)

Datum: 10.12. 2007

Typ dokumentu: pracovní dokument Rady

Obsah dokumentu: Jedná se o přehled vzdělávacích kurzů a akcí v oblasti Evropské bezpečnostní a obranné politiky, které v období 2008-2010 nabízí Evropská bezpečnostní a obranná škola, Evropská policejní škola a další instituce.

Závěry Rady pro obecné záležitosti a vnější vztahy – [16326/07](#) a [16327/07](#)

Datum: 10.12. 2007

Typ dokumentu: závěry Rady

Obsah dokumentu: Rada ministrů pro obecné záležitosti a vnější vztahy zasedala v Bruselu 10. prosince 2007 a přijala závěry k rozšíření, Afghánistánu, Somálsku, mezinárodní smlouvě o obchodu se zbraněmi, globálnímu přístupu k migraci, lidským právům a demokratizaci ve třetích zemích, ochraně dětských práv, operaci Althea, Súdánu a Čadu, západnímu Balkánu a mírovému procesu na Blízkém východě.

Kontakt:

Václav Štěrba, tel. 2237, email: sterbav@psp.cz

Štěpán Pecháček, tel. 2226, email: pechacek@psp.cz